

af de Punkter, hvor der ikke er taget Forbehold, og hvor der heller ikke har været Samraad, nemlig Vædringsforslag Nr. 93, Betænkningens Nr. 123, om et Tilskud af 3,000 Kr. til sagkyndig Assistance ved Tilvejebringelsen af Tegninger for Kirkesyn. Jeg maa fraraade at stemme for denne Bevilling, for det første af den Grund, at jeg mener, at den ikke er nødvendig, og for det andet af den Grund, at den meget let vil kunne vokse til en uforholdsmæssig Højde i Marenæs Løb. Jeg mener nemlig, at det forholder sig saaledes, at medens det paa den ene Side er godt og tiltalende, at der tages saa meget Hensyn som muligt til Kirkerne's Stil o. s. v., saa kan paa den anden Side dette Hensyn ogsaa overdrives, og er paa adskillige Steder blevet i høj Grad overdrevet. Det er jo langt fra alle vore Landskyrker, som ere monumentale Bygninger, tværtimod er der en hel Del af dem, hvor det i og for sig har mindre at sige, om Vinduerne have en absolut korrekt Form eller ej. Hovedhensynet er jo det, at det kan være hyggelige og lyse Rum, tjenlige for de Folk, der samles i dem. Nu er der anført i en Skrivelse fra Ministeriet, at der i 1894 fra en Provst var indkommet Bøgering om Vejledning ved Anbringelsen af nye Vinduer i ikke mindre end 22 Kirker. Paa mig gør det Indtryk af, at denne Provst ikke kan være nogen praktisk Mand, thi han maatte absolut kunne skaffe sig denne Vejledning langt nærmere, nemlig fra de udmærkede Tegninger, man har. Ministeriet har jo i sin Tid været saa elstværdis at udsende til Provsterne Tegninger af Kirkebygninger, hvor man kan finde meget god Vejledning. Dernæst mener jeg, at selve Kirkesynet, Provsten og de to Haandværkere, der staa ved Siden af ham, i mange Tilfælde kunne træffe det rette, nemlig i alle de Tilfælde, hvor det ikke gælder ganske særlig monumentale Bygninger. Jeg vil her gerne benytte Lejligheden til at tilraade den højtærede Kultusminister at give Provsterne Paalæg om at sørge for, at de Synsmænd, de have med sig, ere virkelig dygtige Haandværkere. Jeg ved af egen Erfaring, at det meget let gaar saaledes, at man har et Par gamle Haandværkere, der ikke ere synderlig kyndige, men som have været Kirkesynsmænd saa længe, at man ikke nænner at faa dem affatte. Det vilde virke meget mere end de 3,000 Kr., om Provsterne fik Tilhold om at sørge for, at deres Synsmænd vare de dygtigste Haandværkere, der kunde faas i deres Provsti.

Jeg skal dernæst gaa over til med nogle Ord at omtale det under Betænkningens Nr.

149 nævnte Samraad om Privatseminarierne. Det kunde synes, at jeg godt kunde tie stille dermed, da Ordføreren har omtalt det, og da den højtærede Minister har trukket sig tilbage fra visse af de Forordninger, der tidligere have været stillede, men jeg har i alt Fald en ganske personlig Grund til at tale et Par Ord om denne Sag. Under Seminarielovens Forhandling her i Salen deltog jeg blandt andet i Diskussionen om Børneskolerne ved Seminarierne. Jeg erklærede mig i Princippet enig med den nuværende ærede Ordfører, der ogsaa var Ordfører for dette Udvalg, idet jeg udtalte, at jeg ikke sværmede for saadanne Børneskoler, men maatte indrømme, at der maatte være saadanne Skoler ved Seminarierne; dog kunde jeg ikke gaa med til at stemme for dem uden under den bestemte Forudsætning, at der blev taget Hovedhensyn til Børnene. Jeg udtalte, at Hovedhensynet maatte tages til Børnene, og at det ingen Sinde maatte lades ude af Grændring ved den praktiske Udførelse af Arbejdet, at de Børn, man her havde at gøre med, ikke maatte forsludres, og naar jeg gif med til at stemme for det, var det efter en Udtalelse af den daværende Kultusminister, som jeg med den højtærede Formands Tilladelse skal oplæse. Den lyder saaledes: „Jeg er jo aldeles enig med det ærede Medlem for Odense Amts 5te Valgkreds i den hele Grundopfattelse, at der ved disse Børneskoler, som bruges til Seminarieløvers Oplæring, skyldes, som det hedder ved et oversat latin'sk Ord'sprog, Børnene den største Uerødighed eller reverentia, og at det maa være Hovedsagen, og det er vel ogsaa det pædagogisk nødvendige“. Nu har det ganske vist forbaudet mig at se den Maade, hvorpaa man agter at vise reverentia mod Børnene, nemlig ved at gøre dem i langt højere Grad, end jeg kunde ane det, til Proveklude, lade dem paradere en Gang om Ugen ved denne Mønstervedundervisning af vedkommende Lærere. Jeg forstaa nu ikke, at disse Betingelser kunne være opstillede efter de Udtalelser, der saaldt saaldt fra Ministerbænken den Gang. Og om de Betingelser er der end hyderligere sagt, at dem kunde der ikke gives noget Afslag paa, de Betingelser skulde føres igennem, saaledes som de vare. Nu glæder det mig selvfølgelig at høre, at den højtærede Minister tager Afstand fra disse Bestemmelser, men det vilde have glædet mig mere, om den højtærede Minister vilde have taget endnu mere Afstand fra dem. Den højtærede Minister udtalte — ja vidt jeg hørte det, var det det Udtryk, han brugte — at han ikke var uvillig til at forandre disse Regler,